

1869-12-02

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 13,1

Emneord:
.. Carlsberg, Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

DOKUMENTINDHOLD

Om indretningen af Mellembryggeriet.

TRANSSKRIFTION

Torsdag Aften
d 2 Decbr 69

Kjære Carl !

Der er et Par Puncter i Bryggeriplanen som jeg har underkastet en omhyggelig Overveielse, siden jeg sidst skrev. Det ene er Spørgsmaalet om Muur- eller Jernconstruction i Lagerkjelderen.- Ved en nøiagtig Beregning, som her vilde være for vidtløftig, har jeg fundet, at Jernconstructionen vilde blive betydeligt dyrere end Muurværk, naar man vil være fuldkommen sikker paa, at Loftet over Kjelderen skal kunne bære et fuldt Lager af Øl paa større Fade (10 Tdr) i 2 Lag, hvilket vil være nødvendigt naar der paa det givne Rum skal være Plads til alt det Øl, der skal lagres af den forventede, udvidede Drift (15000 Tdr Malt.).- Jeg har derfor gjort et Udkast til Kjeldere med Muur-construction. Da Du kommer til at brygge flere Slags Øl af forskjellig Lagringsalder, vil Du ikke, eller kun i ringe Omfang, kunne stuve Kjelderne som de bayerske, heelt fulde af Fade, men maa have Gange mellem Rækkerne.

Disse Gange kunne ikke have mindre end 2 Alens Brede og da den mest passende Længde for Lagerfade paa 10 Tdr indtil 20 Tdr er 3 Alen, bør hver Kjelderafdeling have en Brede af $2 + (2 \times 3) = 8$ Alen mellem Murene. Skille-Murene maae være $2\frac{1}{2}$ Sten = $22\frac{1}{2}$ " eller c 1 Alen tykke, men kunne være gennembrudte f. Ex af 3 Alen brede Aabninger mellem hver 2 Piller af 3 Alens Brede (eller rettere Længde [tegning]).- Mellem disse Skillemuure og Ydermurene kan i 8 Alens Brede spændes Hvælvinger med $1\frac{1}{2}$ à $1\frac{3}{4}$ Al Bue. Da 2 Lag af de større Fade have en samlet Høide af $4\frac{3}{4}$ Al og da Fadene for at kunne aftappes, maae ligge 1 Alen over Gulvet i Gangen, faaes en Høide fra Gulvet til Hvælvingen af c $7\frac{1}{2}$ Al.- Der kan saaledes ikke blive Tale om 2 Etager Kjeldere under 0 Punctet, men naar Hvælvingens Overkant lægges i Høide med Nul-Linien, vil der, hvad ogsaa ubetinget bør foretrækkes, blive tilstrækkelig Dybde og Fald under Kjeldergulvets hele Længde til underjordiske Kloakfløb.- Ovenpaa disse Hvælvinger kan der

da med Sikkerhed anbringes et Store Room i Stue Etagen til 2 Lag

større (10 Tdr) Fade eller til 3 Lag Porterfade.- Da Porterfade ere $1\frac{1}{2}$ Al Lange, kan der paa hver Side af den 2 Alens Gang, baade i Kjeldereren og i Stuen, lægges 2 Rækker Porterfade istedetfor 1 Række 3 Alens lange Fade. Iøvrigt antager jeg, at Du for den ensformige Temperaturs Skyld vil finde det tilraadeligt, at anbringe Unions i Stue Etagen og kun have Fermenting og Cleansing Squares (til det yngre Øl paa 2 Maaneders Lagring) paa 1ste Sal. Dette Øl kan da fades i Stue Etagen, hvorimod det Øl, der udgjøeres paa Unions i Stuen kan Fades i Kjeldereren.- Naar Kjelder og dermed de øvrige Etager faae 3 Afdelinger, hver paa 8 Al og 2 Mellem-muure, hver 1 Al, bliver Bygningens Brede mellem Ydermuurene 26 Alen (som mit Malthuus).-

Et andet Punct, som jeg først nu har tænkt alvorligt over, er Stedet hvor Du kan og sikkert maa anbringe en ikke for lille Iisbeholder for at kunne svale med Iisvand.

I denne Henseende føler jeg daglig Ulempen ved at jeg ikke har kunnet anbringe mine Iisbeholdere ligeved eller under Svale og Gjæringslocalet. Dette maa der sørges for. Jeg har derfor i den medfølgende, fuldstændige Plan tegnet et svale og Gjæringshuus i Midten af Stores og under Gjæringslocalet 4 Kjelderafdelinger af sædvanlig Form, hvoraf saamange, som behøves, kunne fyldes med Iis og Iisvandet derfra pumpes lige op til Refrigerator og Altemperatur (dersom disse sidste behøves).- Store Bygninger paa begge Sider af Svalehuset har jeg tegnet med flade Platformer, uden Tag, for at give fri Svale. Fremdeles har jeg forsøgt at realisere din Tanke at tilkjøre Bygget franeden og ikke ad Carlsberg Veien og har derfor lagt Malthuset længst mod Øst, hvorved tillige vindes at Store og Cleansing Rum komme til at ligge i det høie Terrain og saaledes kunne bedst beskyttes af den omgivende Jord. Kjeldereren under Malthuset bliver kun tildeels omgiven af Jord og foran den, imod Øst,

II

har jeg fremskudt 2 Forlængelser c 5 Alen høie af Kjeldereren til Øl Oplæg eller Bottling, hvis Hvælvinger kunne dækkes med Asphalt og belægges med Jord til smaae Terrassehaver, og mellem disse Terrasser troer jeg at et fremtidigt Vaaningshuus kan faae en smuk Plads og over Terrassen ved en Bro en bequem Forbindelse med Carlsbergs Have.-

Du synes maaskee, at jeg beskæftiger mig formeget med

Fremtidsplaner, men jeg har lært hvor ønskeligt det er, at man ved det første Anlæg er saa fremskuende som muligt og at man begynder saaledes, at man uden en kostbar Omkalfatring kan udvide det Begyndte til et velordnet Hele, eller med andre Ord, at man først konstruerer det supponerede Hele og deraf efterhaanden bygger enkelte Dele.-

Hvad nu det første Anlæg angaaer, da har jeg tegnet dette med dobbelte Linier, som Du let forstaaer.- Jeg tænker mig det første Svalehuus paa Toppen af det oprindelige Gjæringshuus og man maa da senere borttage det, naar i Tiden Svalehuset faaer den paa Hovedplanen anviste Plads hvor det saavel for den fri Beliggenheds Skyld som af architectoniske Hensyn helst bør være.

Det foreløbige Iismagazin tænker jeg at anbringe i en Deel af Store Kjelderen, indtil det viser sig om og i hvilket Omfang Iis vil være nødvendig eller hensigtsmæssig x)

Da Stuetagen i Store Room bliver meget rigelig i Begyndelsen og maa have en anseelig Høide, vil jeg foreslaae, at anbringe dit Contoir og Værelse dér, istedetfor i Malthuset, hvis Etager jeg derfor kun har tegnet $4\frac{1}{2}$ Al høie, for ikke at give det hele Komplex af Bygninger en uforholdsmæssig Høide

Saavidt var jeg kommen, da jeg maatte kjøre til Rigsdagen og nu ved Hjemkomsten derfra, viser Mama mig dit Brev, hvoraf jeg seer, at det er paa høie Tid, at Du faaer denne nyeste Forandring i mine Ideer at see, for at der ikke skal spildes Tid paa den forrige forældede Udgaave.

Det glæder mig meget, at Du fik Leilighed til at vise Younger Opmærksomhed og at Du forstaaer at være en god Vært; men endnu mere glæder det mig, jeg tilstaaer det, at Du er kommen i nærmere Berøring med Mr. Brown og Mr Kemp og jeg

x) Kogsbølle paastaaer og jeg troer med Rette, at det Koster mere at nedsvale de sidste Grader, nærmest Luftens Temperatur, med Vifterne end med Iis.-

haaber at Du vil forstaae, at udvikle for dem hvad Du veed og har erfaret og som er dem fremmed, saaledes at du kan faae dem paa Gled til at udvikle hvad de veed og Du ønsker at vide, uden at lade dem mærke, at Du er begjærlig efter at aflukke dem Oplysninger.-

Hvorvidt det er til Gavn eller Skade, at Folk derovre Troer, at din Fader er Millionair, maa Du vel overveie. I første Fald kan Du finde Dig i at man ikke vil troe din Benægtelse; i sidste Fald maa Du med Bestemthed sige dem, at hele min Formue staaer i Bryggeriet og Inventarium og at jeg - efter Branden - maa laane hele Kapitalen, der udfordres til Driften, hvilket jo er en betydelig Sum da Pengene først komme ind igjen efter 3/4 à 1 Aars Forløb.-

Dersom Du finder det klogt ved en eller anden Leilighed, at slaee om dig med fornemme Forbindelser kan Du jo med Sandhed sige at jeg staaer paa en fortoelig Fod med Grev Moltke Huitfeldt og at jeg tæller Baron Rosenørn-Lehn og Zytphen Adeler samt flere af Ministrene osv blandt mine Omgangsvener osv.-

Den rensemaskine, jeg har anbragt i Kornmagazinet er ganske simpel en Tromle, 6½ Al lang med et dobbelt cirkelrundt Sold, hvoraf det inderste tilbageholder

Steen, Rottesnavs og Ukrud etc. og det yderste lader alt Støv og fiint Smuds falde igjennem, saa at Kornet løber meget Reent ud ad Enden. Et eget Sold til at fjerne halve Kjerner, vil jeg vistnok tilføie til Sommer

At mit Svaleapparat, i Form med Allsopps er meget virksomt og tillige sparer Iis, er ganske vist og det lader sig meget let holde reent ved altid at lade en Strøm Vand løbe derigjennem strax efter Urten og dernæst at udblæse det med Damp een Gang egentlig. Jeg renser alle mine fortinnede Kobberrør til Øl og Urt paa denne Maade og undersøger jevnlige enkelte Stykker deraf, som altid findes complet rene.- Saasnt jeg faaer en Smule Tid, skal jeg atter experimentere med mit Apparat til at smelte Beeg med heed Luft. (Jeg tænker forøvrigt, at Begen snart har udspilt sin Rolle og forsvinder af Bryggerierne). - Tak for Afsendelsen af Øllet.- Jeg har lovet Flere Prøver deraf, bl.A. Moltke Huitfeldt, hvem jeg lovede at han om 1½ Aar skulde faae det ligesaagodt og billigere hos Dig.- Har jeg vel lovet formeget...
[Afslutningen mangler]

2-68
12

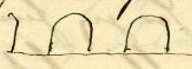
G.M.

(8)

Coerday Aftun
2 Decbr 69.

J. Carl!

Der er et fast fæstet i Kongens -
Loven som jeg har underkastet en uanfægtelig
Omsorg, siden jeg har været her. Det er
et Gængsmaal om Mænd - alle som
indførte i Landet. - Det er en
afvigelse, som jeg vilde være med
at gøre at gøre, som jeg finder, at den
indførte med, blev betydeligt større
end Mændene, naar man vil
samme stede som, at Løbet om Landet
skal være den at fæstet Løbet af det som
større Løbet (10 edr) i Løbet, hvilket vil være
uendeligt, naar der som det gamle Løbet
som stede til det Løbet, der skal løbet
af den samment, indført Løbet (15000 edr
Malt). - Jeg har derfor gjort et Løbet
til Landet med Mændene. Da
den samme til at gøre som Løbet af
af fastelig Løbet alene, vil den, eller
den i mig Løbet, Løbet som Landet,
som de kære, fast fæstet af Løbet, naar
naar som Gængsmaal Løbet.

Dele Gange Linnu i de Jaaer mindst end 2.
Alent Lende af de der med yndstend Længde for
Lagrofede paa 10 Eder indtil 20 Eder er 3 Alen,
hvis Jaaer 2 Jildroffdeling Jaaer en Lende af
 $2 + (2 \times 3) = 8$ Alen mellem Muraer.
Kille-Muraer maa mere 2 1/2 Alen = 22 1/2" eller
i 1 Alen Ligte, men Linnu maa gjennemhænde
1/2 af 3 Alen Lende Rubeinget mellem
Jaaer 2 Jillaer af 3 Alent Lende (eller mellem
Længde. - Maltum de de Kille-
muraer af 4 Muraer Lene i 8 Alent Lende
spænde Jaaerlinget end 1 1/2 i 1 3/4 Al. Lene.
De 2 Lag af de paaer Lede Jaaer en pænde
Jæde af 4 3/4 Al. af de Leden for at Linnu
offogget, maaer ligger 1 Alen end Giltet i
Gange, faar en Jæde for Giltet til
Jaaerlinget af i 7 1/2 Al. - Der Lene pænde
de Lene Lene end 2 flage Jildroff end
3 pænde, men maa Jaaerlinget Omkænde
Lagge i Jæde med Kille-Linnu, mit der
Jaaer og for ubekjægt haa Jaaerlinget, Linnu
Lilbrættelig Jildroff af Lede indtil 2 Jildroff
giltet og Jaaer Længde til indroffend. Lene
aflede. - Omryge de Jaaerlinget Lene der

da erind Fjörðafat aukveigir til Steins Rænn
i Nínu flagan til 2 Ley Nönn (10 cö) dað
allur til 3 Ley Fjörðafats. — Da Fjörðafat
er 1 1/2 Al laun, Lau der þau þau þau af
þau 2 Alant Geyg, buaði i 2 jildrum af i
Nínu, lagga 2 stöðus fjörðafats i þadlfer
1 stöð 3 Alant laun þau. — Þeimrikt auþaga
þau, at þu þau þu auþagaun þau
þau mit þu þu þu þu þu, at aukveigir
Unions i Nínu flagan af þu þau þu
af Cleaning Squares (til þu þu þu þu þu
2 þu þu þu þu) þau 10th þu. Da þu
þu þu þu i Nínu flagan, þu þu þu þu
þu þu þu þu þu Unions i Nínu þu þu
i 2 jildrum. — Þau þu þu af þu þu
þu þu þu þu þu 3 Alant þu þu þu 8th
af 2 Mallanun þu þu þu, þu þu þu
þu þu þu þu þu 26 Alant (þu
mit Mallanun). —

þu þu þu, þu þu þu þu þu þu
þu þu þu, at þu þu þu þu þu
þu þu aukveigir þu þu þu þu
þu þu at þu þu þu þu þu.

II 2/12 69 ^{i 5te Alen Løin}
Jeg har forudsigt 2 Tualengstier af dylden
Lid til aflag eller Bøtting, som jvalouer
Lidn daltis med Oetfalt og belagge med
Jant til Carrobasams, og mellem deth
Carrobas læm jeg at at forundigt Næmme.
Jint Lær faa en fænt fladt og vnan
Carrobas net en Lær en baggeu Tækin
delti med Carlsbergs Jant. —
Du fyndt mæske, at jeg bestyaffig mig
faaenget med Tualengstier, men jeg har best
Jant ændeligt til at, at man med det første Oulag
er faa forudsigtende faa mæligt og at man begynder
faalagt, at man inden en Løsthas Oulafatoring
Lær indvædt det baggeu til et malardent Jala.
eller med andre Ord, at man først carrobas
deth fættansvædt Jala og deraf efterfaanden begynder
ændeligt deth. —
Jant en det første Oulag angæss, da far jeg
betaguet deth med daltallen Lidis, faa du det
faaenget. — Jeg lærer mig det første Tualengstier
per Cyppeu af det ajvindelige Gjæmmeffind og
man man du faaenget Løsthas deth, man i Cæden
Tualengstier faaen du per Jantylæm ændeligt fladt.
faa det faaenget faa du per Cæden Jantylæm
faa af ændeligt deth Jantylæm Jala deth man.

Det fornlabegge Leds magasin kendes jeg at
antagende i en Deal af Hore Gjelderen, intet
det meder sig om og i smilket Omfang det vil
meget udmærket ^{altid} og for sigt med sig. ¹⁾

Da Tirsdagen i Hore Room blev meget original
i Begjendelsen og man saa en udfordrig Jæde, med
jeg forstaaer, at antagende det Lantens og Hensltes
der, istedet for: Maltstuden, som Læge jeg drøftes
den for sig selv 4te og 5te og 6te for det at give det
sige Lantens og Begjendelsen en uforvarende Jæde.

Saa lidt var jeg Lægen, da jeg uventet for
de sigdages og nu end Gjendagningen drøftes,
meder Mamma mig det Læge, som jeg for, at
det er paa sin Tid, at den for den Læge
Læge i min Tid, at for, for at det ikke
skal sigt Tid for den for, som det er.

Det glædes mig meget, at den for den Læge
meder Gænges Opmærksomhed og at den for den
meget en god Hæde; men ender man glædes det
mig, jeg forstaaer det, at den er Lægen i min
Lægen med Mr Brown og Mr Kemp og jeg

1) Kogebølle posten og jeg Læge med Læge, at det Læge
meget at med den de sigt Gæde, som det Læge
med Hæden med det Tid. —

Her, Selskabs og Udvid etc. og det givende lader
alt Havn og fiint Bunde faldt igjennem, saa at
Eaerul lader meget osent i det falden. Et meget
Delt til at fjerne Jalou Sjænen, vil jeg medbragt
tilføies til Sammen. —

At mit Anlaagsarab, i Seuen med Altsoppa,
er meget minkfamt og lillig spæns Tid, er
gandt mit og det lader sig meget det falden
osent, med altid at lade en Havn Havn lide
dovigjennem stor og liden og dovish at
indblæst det med Dovy en Gang igjennem. Jeg
osent alle mine fastenede Tabbannoner til det
og det, som Seuen Maade og indrofejens jomulig
antallet Stykker Draf, som altid besværet i
maas. — — Iafuort jeg faaar en Bunde est,
saa jeg alles og provimulans med mit Apparat
til at færdige Bry med sin Luft. (Jeg lader
færdig, at Bryen færdig færdig i sin Sall
og færdig af Brygningen). — Et færdig af
færdig af færdig. — Jeg færdig liden færdig
Draf, bl. A. Skattes Skilfede, som jeg liden at
færdig en 1/2 Ous færdig færdig det ligefærdig og
killingen færdig. — Jeg jeg vil liden færdig